

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/20/2021
Identifikačné číslo spisu:	6420010067
Dátum vydania rozhodnutia:	05.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6420010067.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 5. mája 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného H. D. a spol., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, o dovolaní obvineného H. D. a obvinenej G. L. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/85/2020 zo 17. septembra 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného H. D. a obvinenej G. L. **s a o d m i e t a**.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom, sp. zn. 4T/12/2020 z 22. júla 2020, boli obvinený H. D. a obvinená G. L. uznaní za vinných zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe, že:

- v presne nezistených obdobiach od mesiaca september 2017 do 31. decembra 2018 v mieste svojho bydliska v Q. U. T. na ul. A. XX nútili mal. M., nar. XX. K. XXXX, bytom ul. A. XX, Q. U. T., umývať schody v skorých ranných, ako aj večerných hodinách, keď sa mala pripravovať alebo ísť do školy, tiež ju nútili vykonávať aj iné práce, ktorých zoznam mala napísaný na papieri, zakazovali jej chodiť von, za 3 minúty meškania mala trest na deväť týždňov, zakazovali jej stretávať sa s kamarátmi, odopierali jej prístup k jedlu, jedávala mrazenú pizzu alebo suchý chlieb, na Vianoce mala mrazené prsty s chlebom, nemohla si zobrať jedlo, ktoré mali doma, na raňajky nedostávala nič, maximálne vodu, lebo jej povedali, že veď v škole má desiatu a jeden mesiac bola za trest bez obedov v škole, obvinený H. D. ju dvakrát udral, a to tak, že jej dal facku, pričom po jednej facke padla na zem, kde obvinená G. L. do nej kopala, čo bolo asi druhý decembrový týždeň, obvinená G. L. jej často vykrikovala, že ju mala spláchnuť do záchoda, že je odpad, že je úplne zbytočná, obvinený H. D. jej vykrikoval, že je cigánka a smrad, neustále ju kontrolovali, zamkávali ju doma, pričom kľúče od bytu nemala, lebo jej ich zobrali, bola však dohodnutá so susedou, že jej spustí vedro, kde jej dá nejaké jedlo, príp. jej zvykla podať nejaký

keksík, keď upratovala schody, zakazovali jej určité činnosti, brali jej osobné veci, vulgárne jej nadávali a znevažovali ju, nemohla spať, lebo bola zo všetkého vystresovaná, že čo bude zase na druhý deň, nechodili s ňou k lekárovi, musela sa liečiť svojpomocne alebo chodila do školy chorá, na základe čoho sa mal. M. cítila na svete úplne zbytočná a toto ich konanie vyvrcholilo tým, že dňa 31. decembra 2018 si porezala ruku v časti predlaktia, pričom jej kamarátom bola privolaná rýchla zdravotná pomoc.

Za to bol obvinenému H. D. podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia a obvinenej G. L. podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého bol obvinenej postupom podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona podmienene odložený a bol jej uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe v trvaní 5 (päť) rokov a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 51 ods. 4 písm. j) Trestného zákona súd obvinenej uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo sa zúčastniť na psychologickom poradenstve, za účelom osvojenia si princípov zodpovedného rodičovstva.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali obaja obvinení a rovnako prokurátor odvolanie, pričom Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 17. septembra 2020, sp. zn. 5To/85/2020, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste obvineného H. D. a postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora a obvinenej G. L. zamietol.

+ + +

Proti vyššie označenému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici podali obvinení H. D. a obvinená G. L. prostredníctvom obhajcu JUDr. Jána Reptiša, advokáta v Žiari nad Hronom, dovolanie z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a rovnako zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, nakoľko vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením rozhodnutia, stratili svoj podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený H. D. osobne žije s matkou poškodenej dlhé roky. Poškodenú nenapádal, neosočoval, neodmietal poskytovať jej potrebné veci, ktoré si vyžadoval vek alebo osoba poškodenej. Súd ponechal bez povšimnutia skutočnosť, že maloletá prehlásila, že mala s obvineným dobrý vzťah, čo bolo potvrdené i vystupovaním medzi sebou a najmä tým, že obvineného uprednostňovala i pred svojim biologickým otcom. Obvinený ani jedenkrát neodmietol poskytnúť stravu poškodenej. Len povedal, že keď nechce nech neje. Za 10 rokov jej dal raz zaucho, keď ju prichytil fajčiť s Rómami, čo obvineného rozčúľilo. Obvinený s maloletou neprerušil vzájomné kontakty a tieto boli do značnej miery narušené prístupom biologického otca a jeho laxným prístupom k poškodenej. Cieľom pri výchove nebolo spôsobiť ujmu poškodenej, ale prinútiť ju zamyslieť sa nad spôsobom správania ako i vystupovania na verejnosti a zároveň, aby si uvedomovala veci, ktoré je potrebné za každých okolností dodržať a nie tieto bagatelizovať.

Obvinení boli nesmierne dotknutí, keď zistili, že poškodená podáva informácie o financiách rodiny, kde ich treba hľadať v byte a ako napadnúť matku pokiaľ táto prináša tržbu z obchodov domov. Poškodená hrubým spôsobom získala cestovný pas, o ktorom nikto nič nevedel, pričom bola na koncerte v Londýne so svojím otcom. Nie je mysliteľné, aby sa obvinení prosili niekomu, aby jedol, keď odmieta jesť. Nesúhlasia so záverom súdu, že by bolo preukázané dôkazmi, že sa poškodená nemohla pripravovať do školy, že bol vypracovaný zoznam prác na papieri, ktoré musela vykonať, že zakazovali poškodenej chodiť von a stretávať sa s kamarátmi, alebo že jedávala mrazenú pizzu alebo suchý chlieb. Ani v jednom prípade nebolo zistené, že by poškodená bola chorá v škole a že by jej bolo odmietnuté poskytnutie lekárskej starostlivosti. Záver súdu, že konanie vyvrcholilo tým, že 31. decembra 2018 došlo k seba poškodzovaniu poškodenej, nemá oporu v dokazovaní jej konanie bolo motivované jej účasťou v združení EMO, ktoré podnietilo jej správanie ako i zranenie.

Nebolo preukázané, že došlo k naplneniu skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, ktorá si vyžaduje kvalifikované konanie určitej intenzity a zároveň preukázanie konania vykazujúceho neúmernú fyzickú záťaž alebo psychickú záťaž vzhľadom na jej vek alebo zdravotný stav alebo spôsobilosť poškodiť jej zdravie, ktoré nebolo preukázané.

Bez povšimnutia ponechal súd skutočnosť, ktoré osoby boli v bezprostrednom kontakte s poškodenou, pri akej príležitosti a ako často. Výpočuté svedkyne L. a L. nenavštevovali obvinených doma a kontaktovali sa len s poškodenou. Znalkyňa sa vôbec nezaoberala otázkou možného vplyvu zo strany biologického otca na poškodenú a jej usmernenia v ďalšom období. Nemožno súhlasiť, že by poškodenú obvinení bili, kopali, spôsobili jej rany popálením, vyhrážali sa jej s cieľom vyvolať stres, strach, násilnú izoláciu, citové vydieranie alebo takým iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické a psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť. Nikdy nedošlo k bezdôvodnému odopieraniu stravy, oddychu a spánku, ošatenia, hygieny, bývania, výchovy a vzdelávania alebo k núteniu žobrote vzhľadom na jej zdravotný stav. Absentuje konštatovanie, kedy, kde a ako bolo konané voči poškodenej.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom vo vyjadrení z 2. februára 2021 navrhol dovolanie oboch obvinených odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“) podľa § 377 Trestného poriadku pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinení pred podaním dovolania využili svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd SR zistil, že dovolanie obvineného H. D. a obvinenej G. L. nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd SR je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam

špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu SR tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môžu totiž obvinení v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (výnimkou je v danom smere len dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Námietky obvinených smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom namietajúce ich správnosť či úplnosť sú preto z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany okresného a krajského súdu - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

Ak obvinení v podanom dovolaní namietajú spôsob hodnotenia dôkazov - výpovede svedkov (najmä Q. L. a pod.), ide „len“ o námietky skutkového charakteru, lebo zmenou spôsobu hodnotenia dôkazov sa snažia obvinení následne zmeniť znenie skutkovej vety výroku o vine vo svoj prospech.

Pokiaľ obvinení v podanom dovolaní teda koncentrovali svoju obhajobu na svedecké výpovede a znalecké dokazovanie, ide o dôkazy, na ktorých konajúce súdy založili svoje rozhodnutie a tieto boli vecou úvahy súdov, keď je zároveň plne v ich režii hodnotenie dôkazov v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu

podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pričom aj v tomto prípade je dovolací súd viazaný konkrétnym vymedzením chýb napadnutého rozhodnutia vytýkaných v podanom dovolaní. V predmetnej veci zároveň dovolací dospel k záveru, že obaja obvinení svojím konaním uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, ktorou je dovolací súd viazaný, naplnili konanie podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona, lebo obvinení H. D. a obvinená G. L. spoločným konaním podľa skutkovej vety spôsobili mal. M.. fyzické aj psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu a stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním, bezdôvodným odopieraním stravy, oddychu a spánku, odopieraním zdravotnej starostlivosti, nútením k opakovanému vykonávaniu činnosti vyžadujúcej jej neúmernú fyzickú záťaž vzhľadom na jej vek. Pokiaľ preto v podanom dovolaní obvinení namietali a svoju obhajobu koncentrovali výlučne v časti nesprávneho právneho posúdenia veci (odhliadnuc, že samotné konanie popierali) na tom základe, že konanie nezodpovedá neúmernej fyzickej a psychickej záťaži podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona, tieto námietky sú vzhľadom na uvedené irelevantné.

V tomto smere nebolo možné zaoberať sa ani otázkou zavinenia, pretože subjektívna stránka trestného činu predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (stanovisko č. 3 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SRč. 1/2011).

V nadväznosti na uvedené zostáva dovolaciemu súdu len pre úplnosť skonštatovať, že takto formulované dovolacie námietky obvinených nenapĺňajú žiaden dovolací dôvod, nakoľko v podstate predstavujú len ďalšie odvolanie, teda riadny opravný prostriedok. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom Najvyšší súd SR už v tretej inštancii, kde nemožno ako už bolo vyššie uvedené znovu vytvárať či meniť skutkové zistenia, resp. preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (samozrejme za predpokladu, že osobou podávajúcou dovolanie nie je minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok oboch obvinených nie je preukázaný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie oboch obvinených H. D. a G. L. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s ust. § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.